

INFORME ANUAL 2017

BRIGADES XARXA NATURA 2000

Treballs de desbrossament per al manteniment de la població de *Ceratophyllum submersum* a la séquia del Rei (Peníscola)

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Agricultura,
Medi Ambient, Canvi Climàtic
i Desenvolupament Rural

vaersa
grupo

GENERALITAT VALENCIANA

Brigadas Natura 2000
Comunitat Valenciana

ANTECEDENTS

Durant l'any 2017 han treballat 6 brigades Natura 2000 constituïdes per 1 capatàs i 3 peons, dotades de vehicle i mitjans auxiliars per a dur a terme les actuacions relacionades amb la conservació de la flora, la fauna i els hàbitats. El nombre de jornals realitzats per aquestes brigades va ser de 4.745. En el període comprés entre el 15/12/2017 i el 31/12/2017 es va incorporar una nova brigada Natura 2000, constituïda igualment per 1 capatàs i 3 peons i ubicada en Requena. El nombre de jornals realitzats per aquesta brigada en el període indicat va ser de 33 jornals, per tant el total de jornals tenint en compte la nova brigada és de 4.778. A continuació s'especifiquen les abreviatures utilitzades al llarg de la present memòria per a cada brigada:

Taula 1. Abreviatures utilitzades en la memòria per a cada brigada Natura 2000.

Abreviatura	Nom de la brigada Natura 2000
AN	Brigada d'Alacant nord
AS	Brigada d'Alacant sud
CN	Brigada de Castelló nord
CS	Brigada de Castelló sud
VC	Brigada de València CIEF
VG	Brigada de València Gandia
VR	Brigada de València Requena

Els treballs que realitzen les brigades de Natura 2000 són programats pels tècnics corresponents en cadascuna de les províncies en un cronograma anual. Mensualment es realitzen reunions de programació en cada província a les quals assisteixen els capatassos de les brigades Natura 2000, els tècnics i el capatàs encarregat de les brigades. Els partes diaris de treball són lliurats mensualment i són bolcats pels tècnics a una base de dades, a partir de la qual se n'extrauen les dades per a la redacció dels informes trimestrals.

TREBALLS REALITZATS

En 5 de les 6 brigades Natura 2000 el percentatge de jornals més gran correspon al control d'espècies invasores, valor que sol estar pròxim a un terç dels treballs realitzats en AN, AS i CS. En el cas de VG arriba fins al 40% i en VC és quasi del 50%. La brigada CN és l'excepció, amb un percentatge inferior al 10% en control d'espècies invasores i amb un 40% en tala i poda.

Taula 2. Distribució de l'esforç (% de jornals) segons la tipologia de treball realitzat per cadascuna de les brigades. (*) No es considera en l'anàlisi les dades de la brigada VR per haver treballat durant un període de temps molt curt.

	AN	AS	CN	CS	VC	VG	VR*
Señalització	7	7	12	4	4	1	0
Tancats/accessos	7	0	0	5	8	11	0
Neteja	2	1	1	9	4	1	0
Tala i poda	10	10	40	7	4	8	6
Desbrossaments	17	2	23	26	12	18	36
Control d'invasores	31	27	7	27	47	40	45
Censos	0	15	1	5	2	0	0
Plantació/recol·lecció	3	5	0	1	3	1	0
Vivers/CRF	5	9	2	0	7	1	0
Altres	15	20	14	15	8	18	12
Reg	2	5	0	0	0	0	0

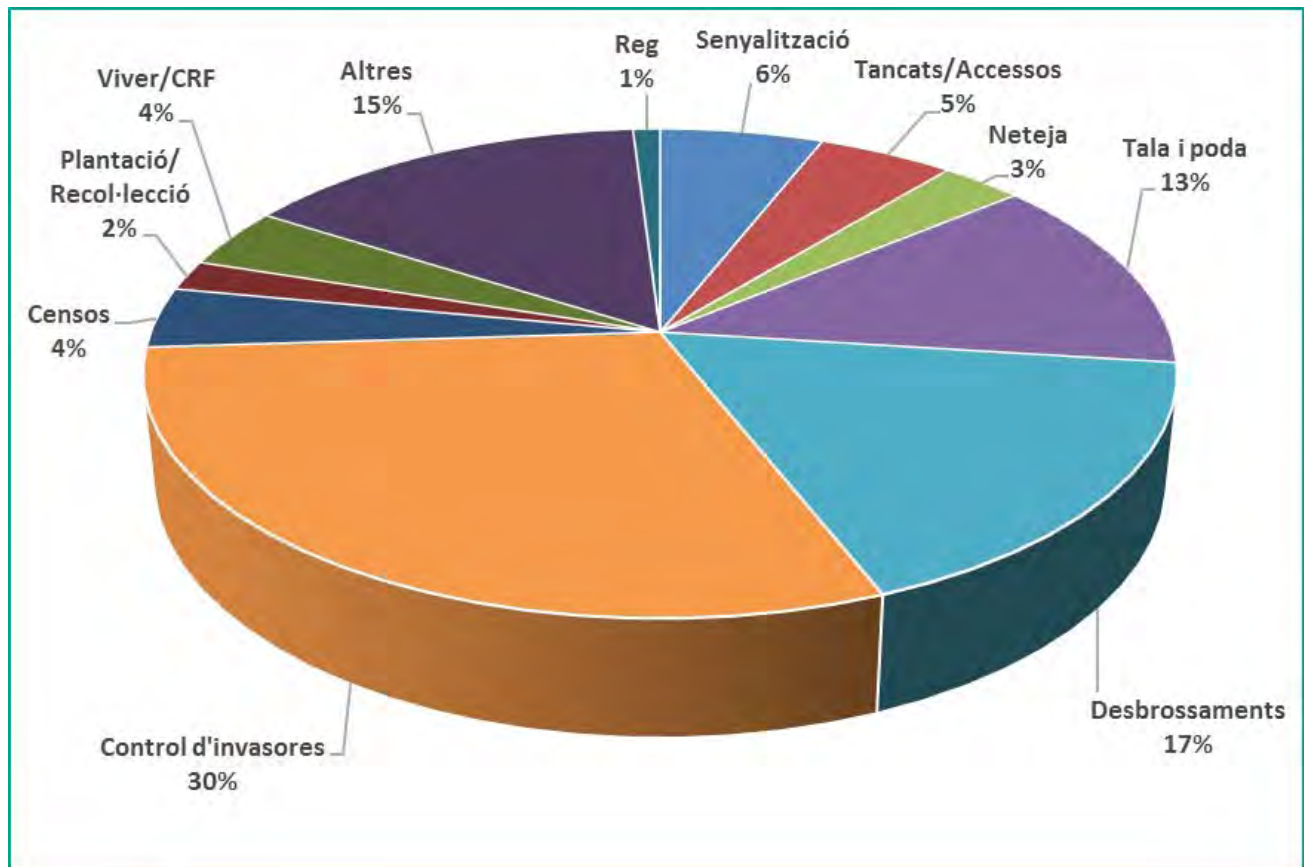

Figura 1. Distribució dels percentatges de jornals segons el tipus de treball.

Analitzant l'evolució del nombre de jornals s'observa un manteniment de l'esforç invertit en el control d'espècies invasores; en la neteja, tala, poda, vivers i regs i en els desbrossaments. Hi ha una lleugera disminució en el control d'espècies invasores en 2017 respecte de 2016 i un lleuger increment en la neteja, tala i poda entre 2016 i 2017. La inversió de jornals en senyalització, tancats i altres treballs mostra un increment des de 2015, mentre que les plantacions i recol·leccions i els censos es mantenen amb un nombre baix de jornals. És especialment significativa la baixada de jornals invertits des de 2012 en la realització de censos, a causa de les indicacions realitzades des del Servei de Vida Silvestre en el sentit que les brigades no realitzen censos a no ser en casos puntuals i degudament justificats.

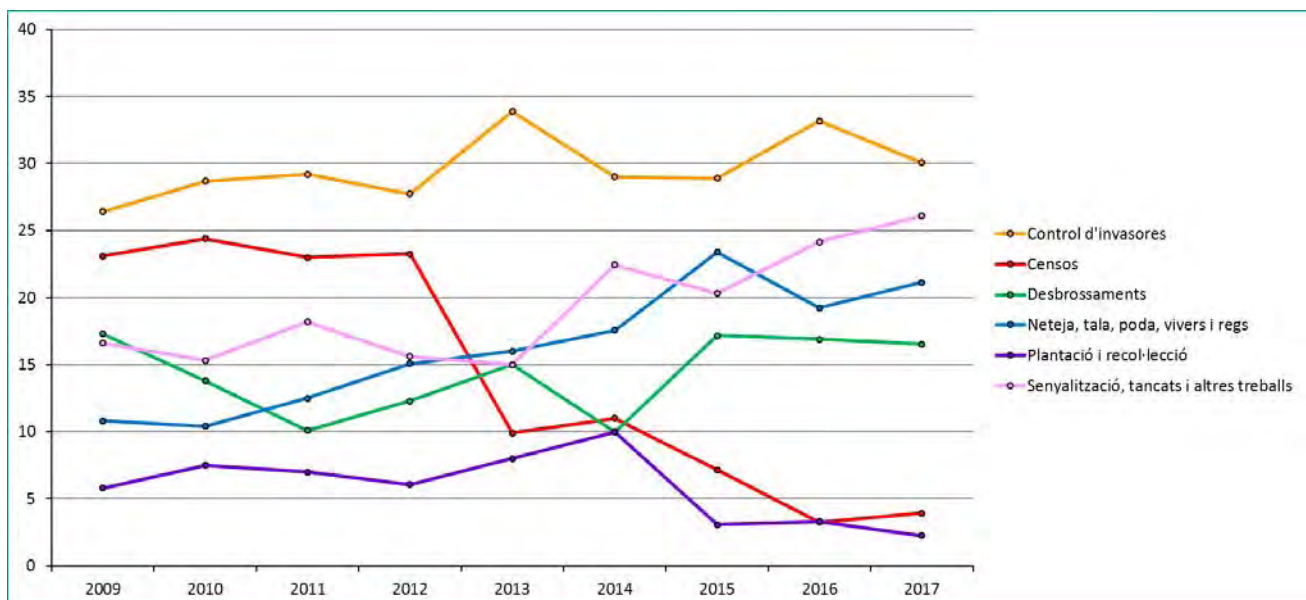

Figura 2. Evolució al llarg el període 2009-2017 del nombre de jornals invertits segons la tipologia de treballs.

TIPUS D'ACTIVITAT

El tipus de treballs que realitzen les brigades Natura 2000 s'inclou en alguna de les 3 categories següents: flora, fauna i hàbitats. A continuació es mostren els criteris que segueixen els tècnics coordinadors de les brigades a l'hora d'assignar cada treball a cadascuna d'aquestes tres categories quan bolquen la informació dels parts a la base de dades:

Taula 3. Criteris fixats per assignar cada actuació realitzada per les brigades Natura 2000 a una de les 3 categories: flora, fauna i hàbitats.

TIPUS D'ACTIVITAT	CATEGORIA A ASSIGNAR
Desbrossament	Hàbitats
Tala i poda	Hàbitats
Neteja	Hàbitats
Tancats/accessos	Hàbitats
Senyalització	Flora/Fauna/Hàbitats (segons el contingut cartell)
Vivers	Flora
Centres de recuperació de fauna (CRF)	Fauna
Plantació/recol·lecció	Flora
Cens/control	Flora/Fauna (segons espècies sobre les quals es treballa)
Control d'invasores	Flora/Fauna (segons les espècies a eliminar)
Altres	Flora/Fauna/Hàbitats

Taula 4. Resum anual (% de jornals) de dedicació a flora, fauna o hàbitats.

	AN	AS	CN	CS	VC	VG	VR	MITJANA
Flora	48	56	11	25	53	31	58	37
Fauna	4	15	1	17	14	17	0	11
Hàbitats	47	29	88	58	34	53	42	52

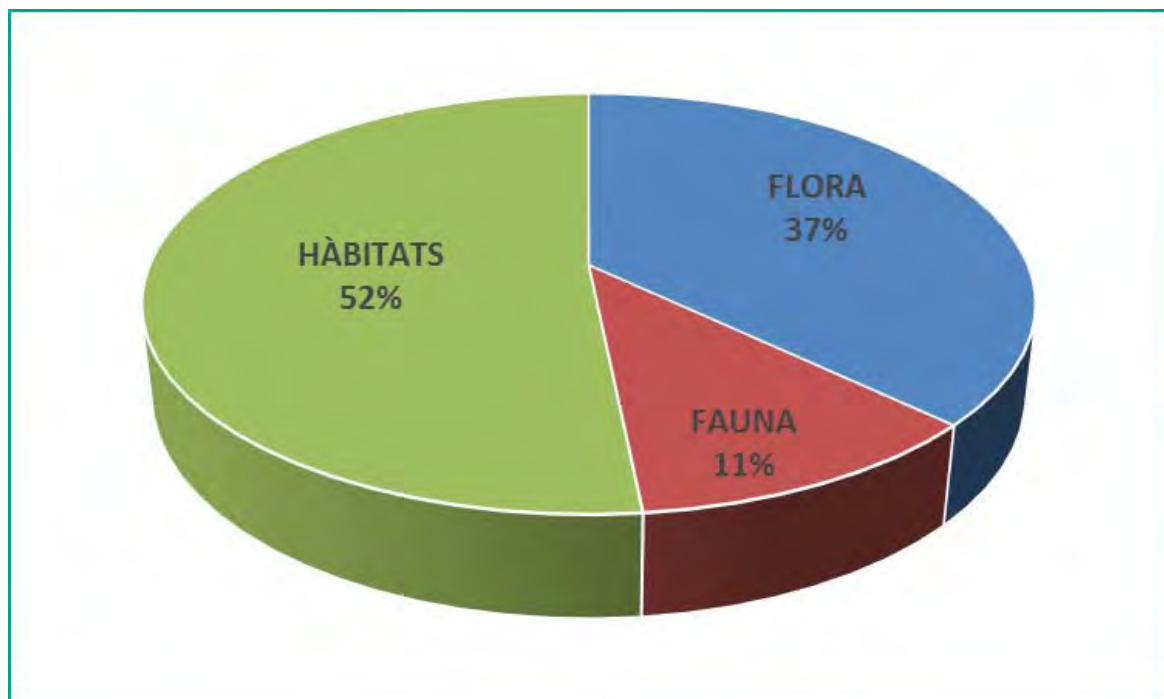

Figura 3. Mitjana del percentatge de jornals invertits per les brigades Natura 2000 segons el tipus d'activitat.

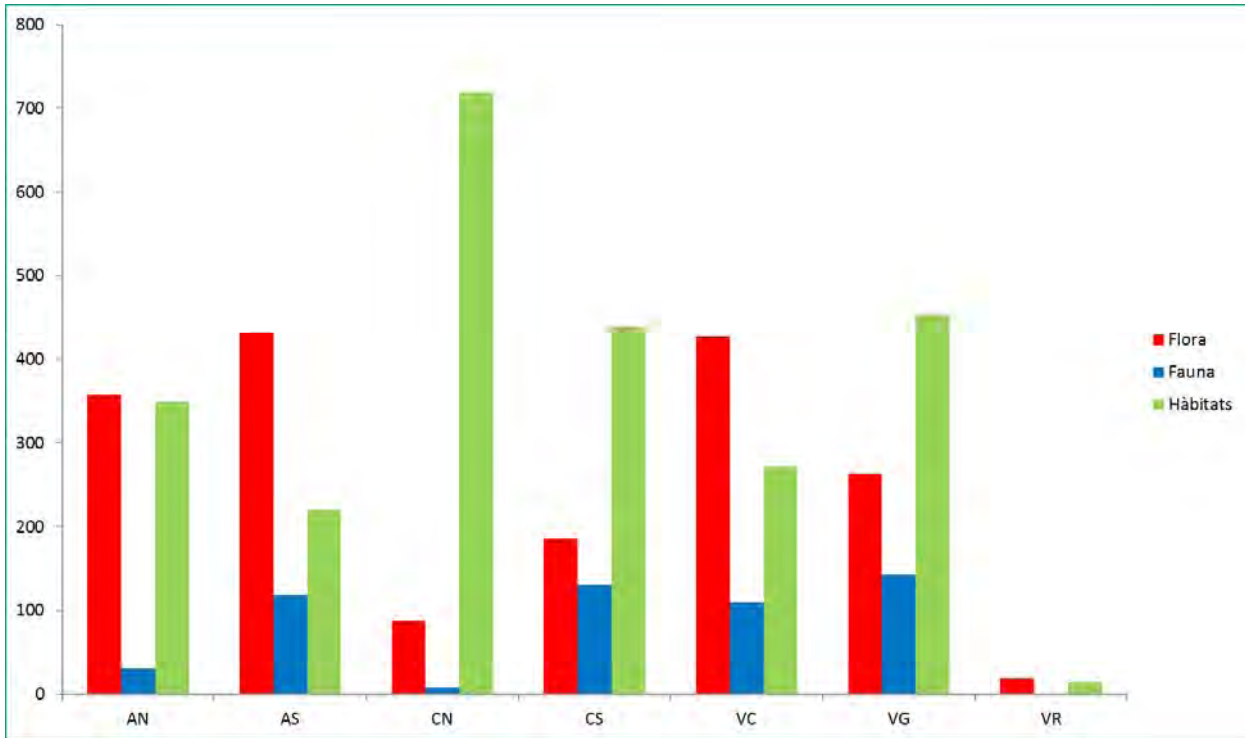

Figura 4. Distribució del nombre de jornals de cadascuna de les brigades segons la tipologia d'actuació.

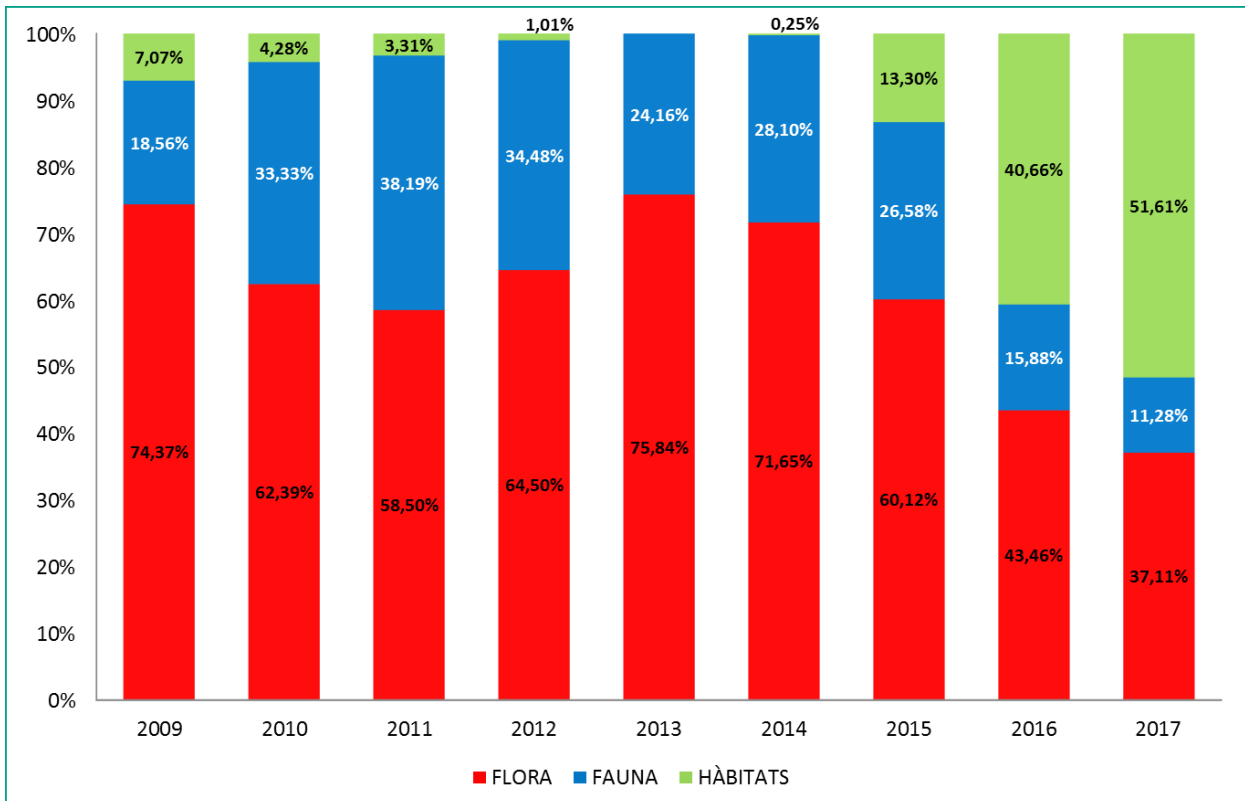

Figura 5. Evolució al llarg del període 2009-2017 del percentatge dedicat per les brigades Natura 2000 a flora, fauna o hàbitats.

Si s'observa el gràfic de la figura 3 es comprova que la meitat dels treballs que han realitzat les brigades Natura 2000 durant el 2017 corresponen a hàbitats. Si s'analitza per cada brigada, s'observa que la brigada CN és la que presenta una major dedicació a hàbitats, fins al 88%, mentre que la brigada AS és la que presenta una menor dedicació, amb al 29%.

Tal com s'observa en la figura 5, s'està produint un increment de la dedicació a hàbitats des de 2015 fins l'actualitat. Aquest increment va començar a posar-se de manifest quan es van establir i uniformitzar els criteris exposats en la taula 3 i sobretot, per la tendència a l'hora de programar els treballs de les brigades Natura 2000, en els quals es dóna pes a les actuacions en hàbitats.

GENERALITAT VALENCIANA

Conselleria d'Agricultura,
Medi Ambient, Canvi Climàtic
i Desenvolupament Rural

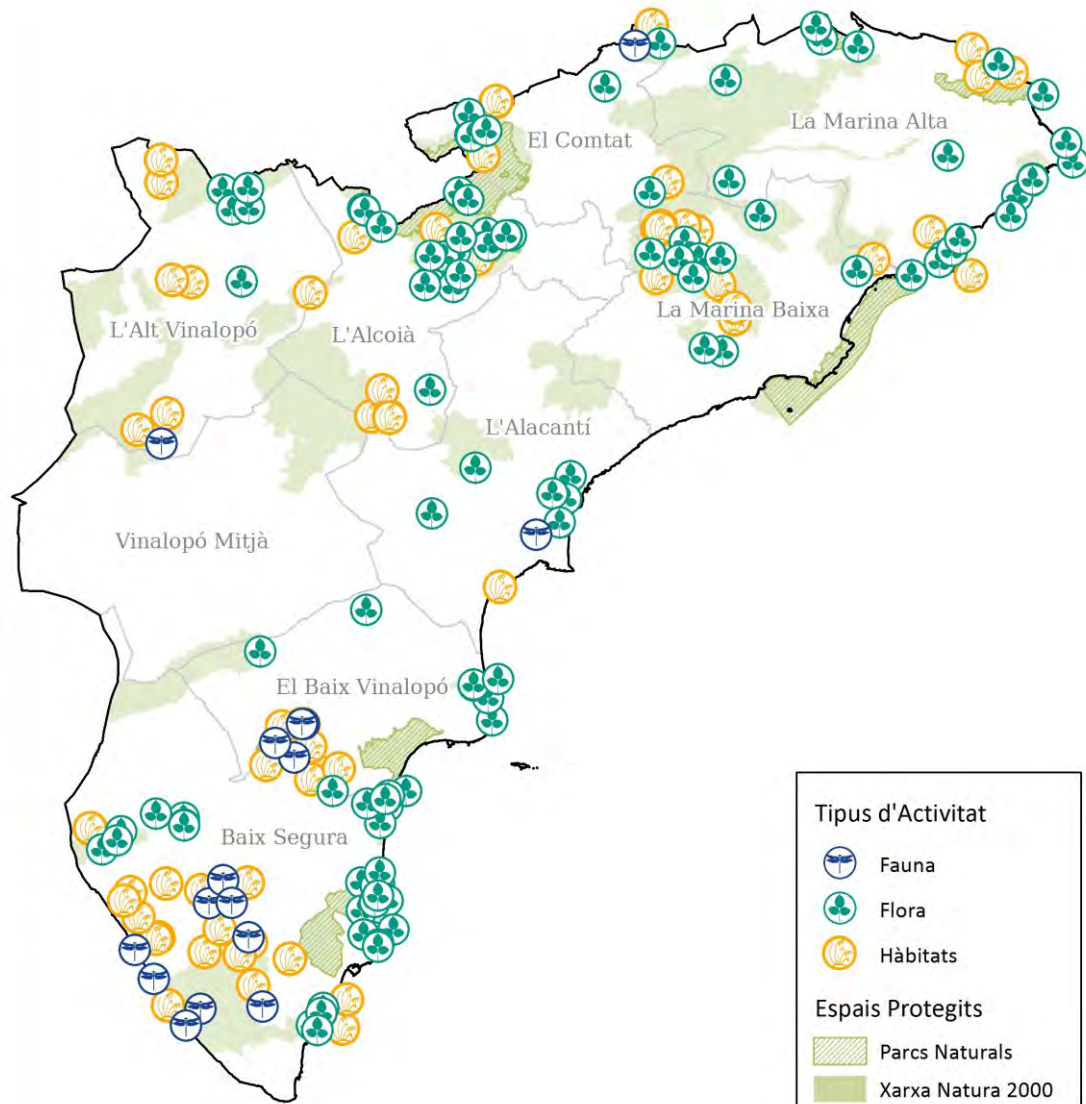

Brigadas Natura 2000
Comunitat Valenciana

Brigadas Natura 2000
Comunitat Valenciana

TREBALLS PER TIPUS D'ACTIVITAT
ALACANT - Anualitat 2017

Font: Base de dades Brigades Natura 2000

GENERALITAT VALENCIANA

Conselleria d'Agricultura,
Medi Ambient, Canvi Climàtic
i Desenvolupament Rural

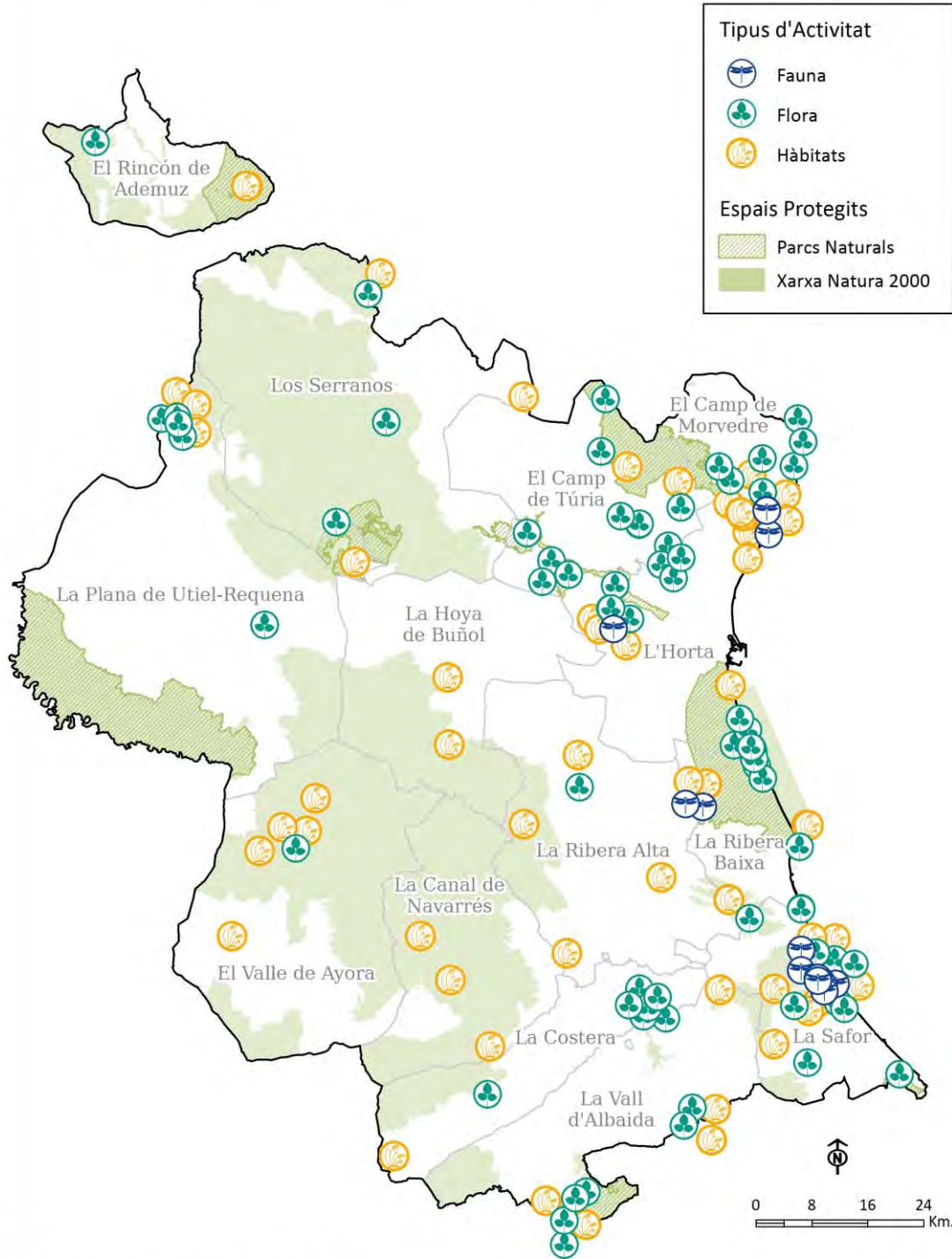

Brigadas Natura 2000
Comunitat Valenciana

Brigadas Natura 2000
Comunitat Valenciana

TREBALLS PER TIPUS D'ACTIVITAT
VALÈNCIA - Anualitat 2017

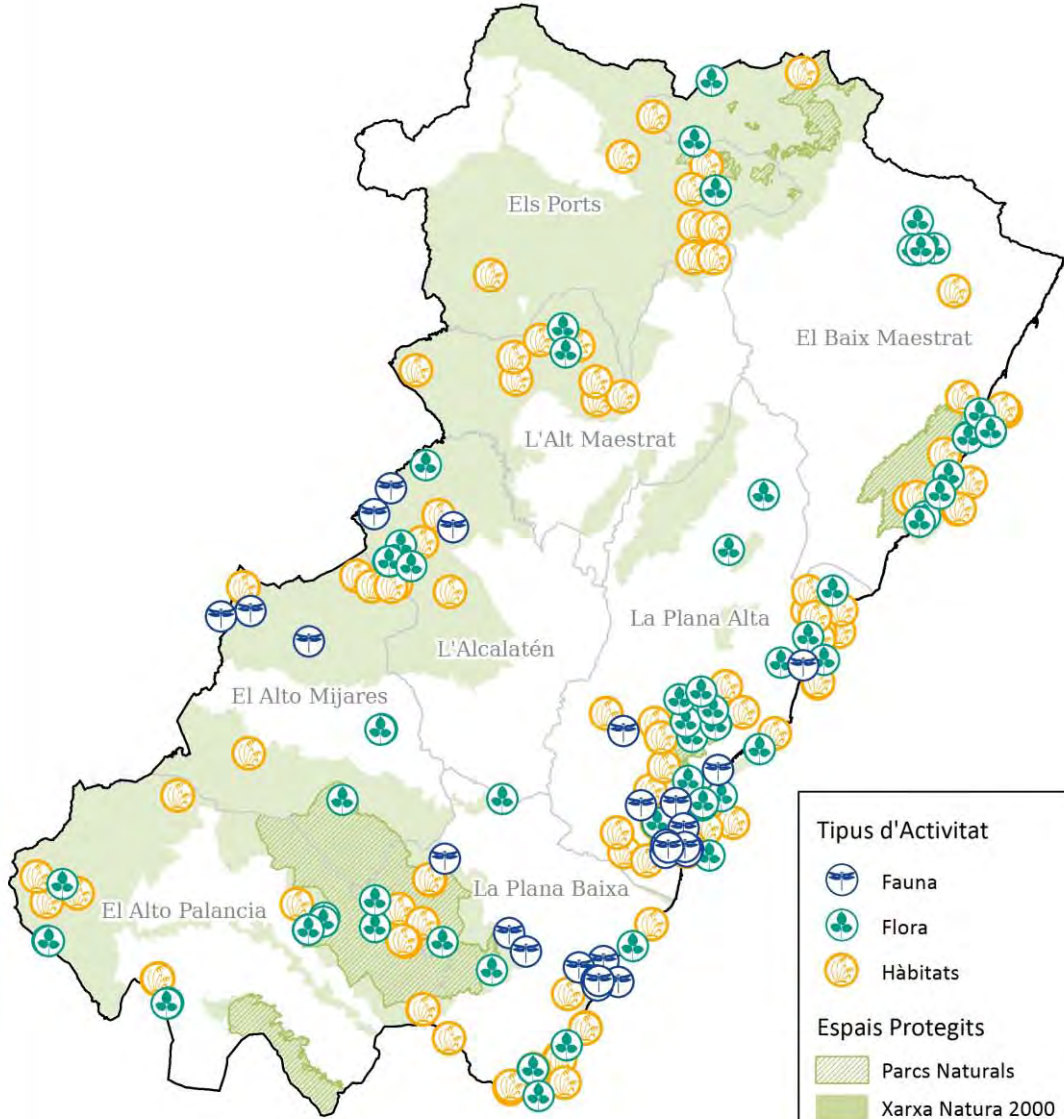

Font: Base de dades Brigadas Natura 2000

Brigades Natura 2000
 Comunitat Valenciana

TREBALLS PER TIPUS D'ACTIVITAT
 CASTELLÓ - Anualitat 2017

Font: Base de dades Brigades Natura 2000

ZONES D'ACTUACIÓ

Tipus d'espai

Atés que hi ha microreserves de flora (MRF) i reserves de fauna (RF) que es troben dins dels espais naturals protegits (ENP) i que totes aquestes figures de protecció poden estar també incloses en la Xarxa Natura 2000, el criteri que s'adopta és assignar l'actuació a la figura de té menor superfície. Amb aquest criteri, un treball que s'ha realitzat en una MRF que es troba en un parc natural es comptabilitza com una actuació en MRF; i d'igual manera, un treball realitzat en un parc natural que es troba inclòs en la Xarxa Natura 2000 es compta com realitzat en el parc natural.

Taula 5. Nombre i percentatge de jornals segons l'espai.

ESPAIS	JORNALS	PERCENTATGES
Microreserves de Flora	1.669	35%
Xarxa Natura 2000	1.352	28%
Espais Naturals Protegits	703	15%
Reserves de Fauna	220	5%
Altres llocs	834	17%
TOTAL	4.778	100%

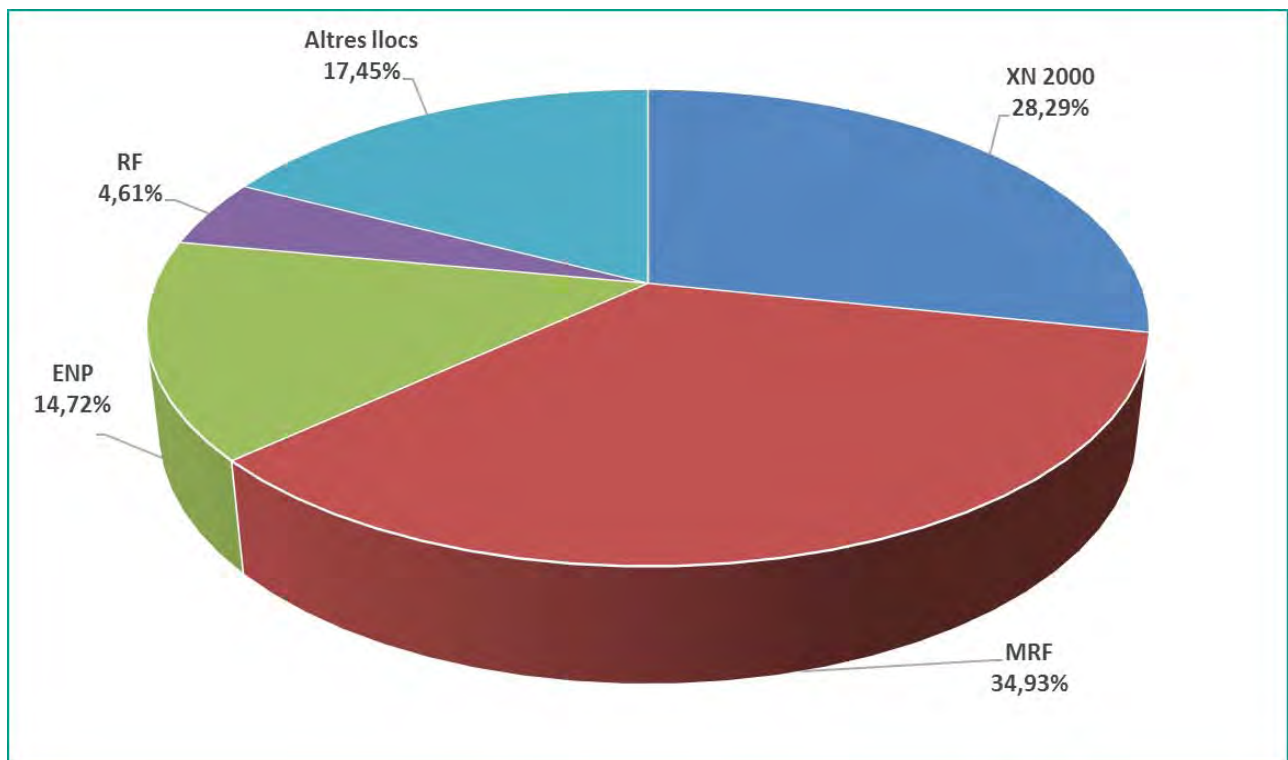

Figura 6. Distribució del percentatge de jornals segons la tipologia d'espai.

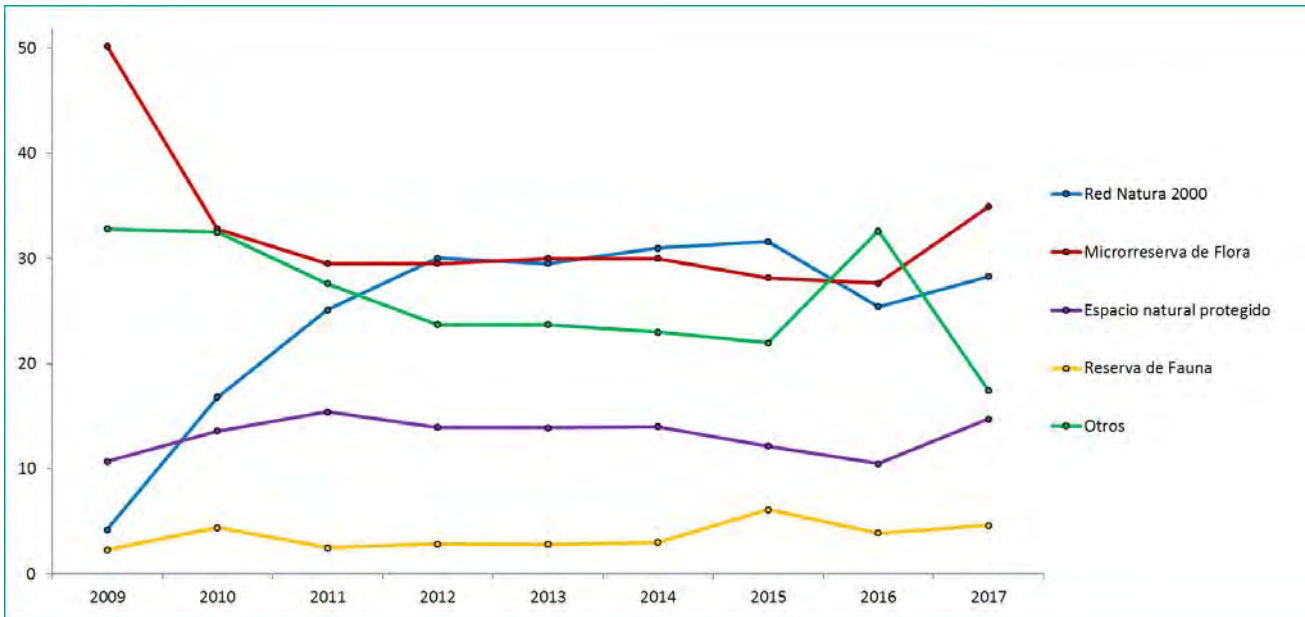

Figura 7. Evolució interanual dels jornals destinats segons cada tipus d'espai.

Amb el criteri exposat al principi d'aquest l'apartat no es posa de relleu el percentatge de treballs que es realitzen dins de la Xarxa Natura 2000. Per a comptabilitzar l'esforç invertit dins i fora de la Xarxa s'han tingut en compte les dades sobre la georeferenciació dels llocs d'actuació anotades en el partet de treball diaris de les brigades. Segons la revisió de totes les coordenades preses per les brigades, el 74,43% dels jornals invertits es van realitzar dins de la Xarxa Natura 2000, mentre que el 25,57% es van realitzar fora.

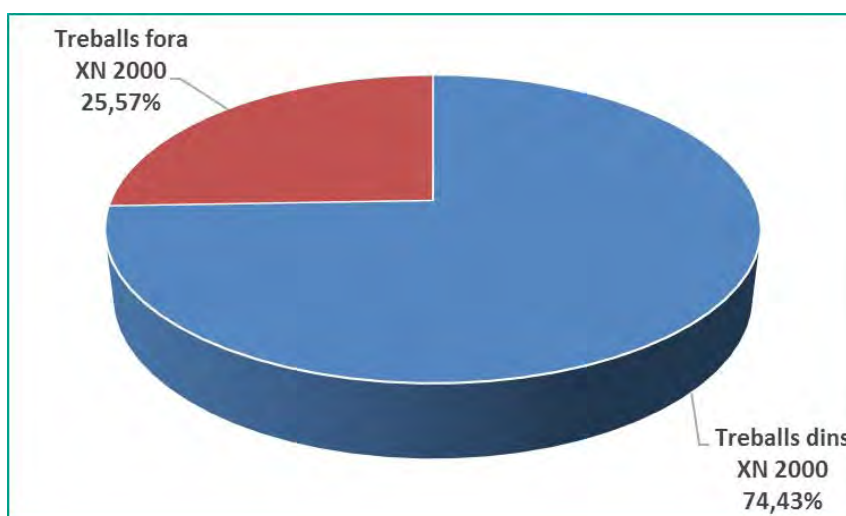

Figura 8. Comparativa dels percentatges de jornals realitzats dins i fora de la Xarxa Natura 2000.

Distribució de jornals per termes municipals

Si s'analitza el repartiment de jornals per municipis, es conclou que s'ha treballat en 195 termes municipals dels 542 existents, cosa que representa un 36%. A continuació es mostra una taula on apareixen els 12 termes municipals on més s'ha treballat:

Taula 6. Relació dels termes municipals on més jornals de treball s'han dedicat.

Municipi	Província	Núm. jornals
Sagunt	València	303
València	València	203
Xeresa	València	191
Morella	Castelló	168
Vistabella del Maestrat	Castelló	157
Alcoi	Alacant	144
Castelló de la Plana	Castelló	132
Orihuela	Alacant	126
Elx	Alacant	114
Peníscola	Castelló	104
Gandia	València	95
Almenara	Castelló	95

Distribució de jornals per comarques

Si es fa una anàlisi de la distribució de jornals per comarques, es comprova que s'ha treballat en les 31 comarques existents. A continuació es mostra una taula amb la distribució de jornals en cadascuna de les comarques:

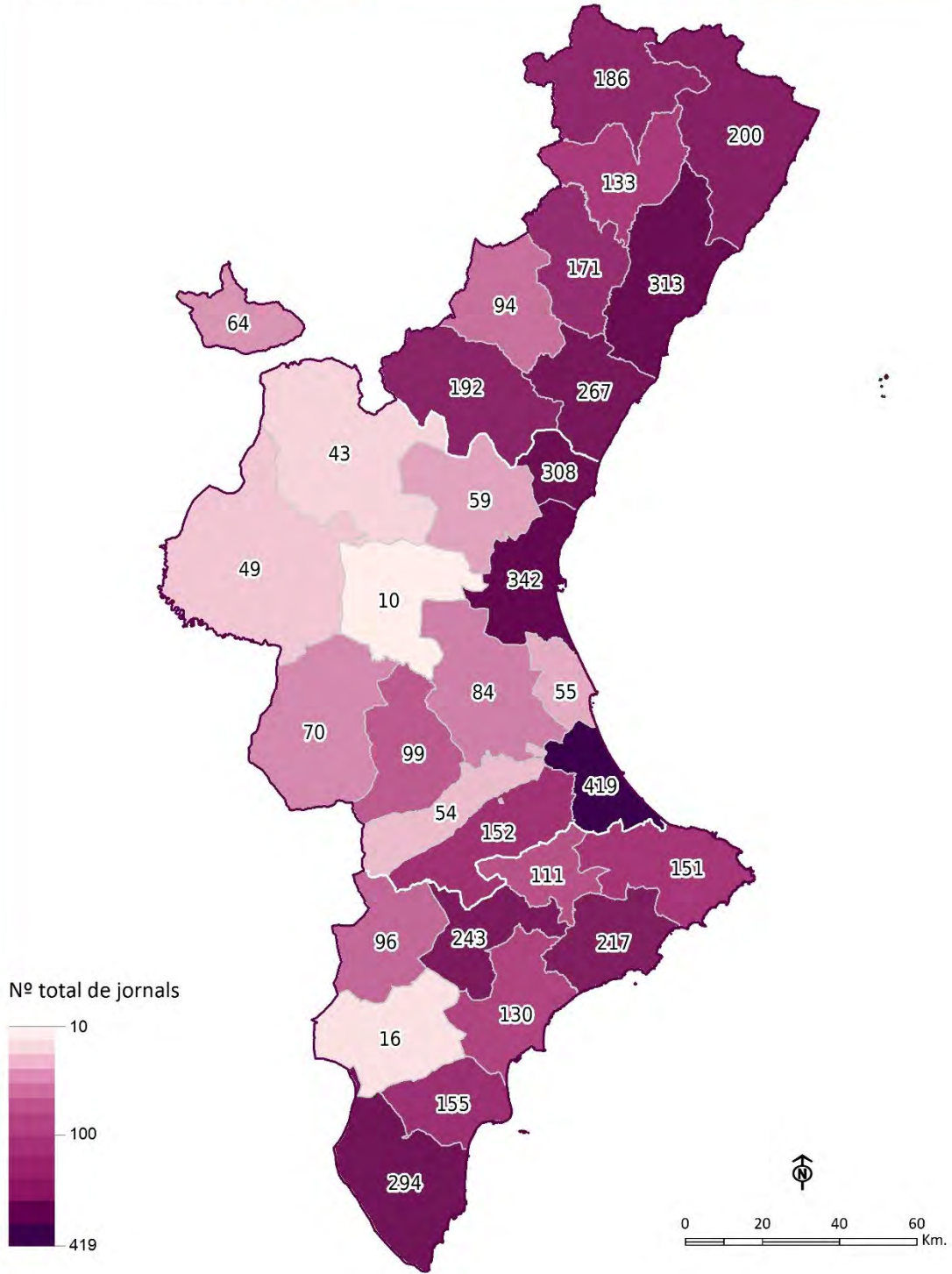
Taula 7. Relació de les comarques on s'ha treballat i els jornals dedicats en cadascuna.

Comarca	Província	Núm. jornals
La Safor	València	419
L'Horta	València	342
La Plana Alta	Castelló	313
El Camp de Morvedre	València	308
El Baix Segura	Alacant	294
La Plana Baixa	Castelló	267
L'Alcoià	Alacant	243
La Marina Baixa	Alacant	217
El Baix Maestrat	Castelló	200
El Alto Palancia	Castelló	192
Els Ports	Castelló	186
L'Alcalatén	Castelló	171
El Baix Vinalopó	Castelló	155
La Vall d'Albaida	València	153
La Marina Alta	Alacant	151
L'Alt Maestrat	Castelló	133
L'Alacantí	Alacant	130
El Comtat	Alacant	111
La Canal de Navarrés	València	99
L'Alt Vinalopó	Alacant	96
El Alto Mijares	Castelló	94
La Ribera Alta	València	84
El Valle de Cofrentes-Ayora	València	70
El Rincón de Ademuz	València	64
El Camp de Túria	València	59
La Ribera Baixa	València	55
La Costera	València	54
La Plana de Utiel-Requena	València	49
Los Serranos	València	43
El Vinalopó Mitjà	Alacant	16
La Hoya de Buñol	València	10

Brigades Natura 2000
 Comunitat Valenciana

TOTAL JORNALS INVERTITS PER COMARQUES
 Anualitat 2017

Font: Base de dades Brigades Natura 2000

DESCRIPCIÓ DE TREBALLS

Treballs en Microreserves de Flora (MRF)

Els blocs de treballs que s'han realitzat durant 2017 en la xarxa de MRF han sigut els següents:

- Manteniment d'accessos.
- Manteniment de la senyalització i instal·lació/reparació de tanques.
- Retirada de deixalles.
- Desbrossament per al control de la vegetació.
- Instal·lació de tanques d'exclusió d'herbívors silvestres.
- Eliminació de flora exòtica.
- Restauració de murs de pedra seca.
- Tales i podes d'arbres afectats per temporals o per la sequera.
- Instal·lació de batímetres.

Figura 9. Treballs en microreserves de flora. A la part superior, desbrossament de vegetació per a reduir competència amb l'espècie *Epipactis fageticola* a la MRF Río Bohígues (Ademuz). A la part inferior, restauració d'abeurador a la MRF Font del Teixet (Morella).

Treballs en Reserves de Fauna (RF)

La tipologia de treballs que s'han realitzat en les RF durant el 2017 es detalla a continuació:

- Eliminació d'espècies de flora exòtica.
- Desbrossament per al control de la vegetació.
- Retirada de deixalles.
- Manteniment de murs de decantació.
- Reposició i manteniment de cartelleria.
- Restauració d'abeuradors i de sifons de desaigüe.

Figura 10. Treballs de desbrossament a la RF Barranc de l'Horteta (Torrent).

Treballs en coves

Els treballs que s'han dut a terme en coves durant 2017 són:

- Instal·lació i reparació de tanques.
- Desbrossament de la vegetació en la boca de coves.
- Reposició de senyalització.
- Retirada de residus i escombraries.

Figura 11. Treballs de manteniment de tanques de coves. A l'esquerra la Sima el Alto de Don Pedro (Macastre) i a la dreta la Sima del Campillo (Tous).

Control de flora exòtica

De l'anàlisi de les dades de 2017 relatives al control d'espècies de flora exòtica, es conclou que s'ha treballat sobre un total de 57 espècies. De totes aquestes espècies s'han eliminat manualment 3.561 exemplars, s'han retirat 739,26 m³ i s'han fumigat 148.668,2 m². A continuació es mostra una taula amb les 10 espècies sobre les quals s'han invertit més jornals:

Taula 8. Inversió de jornals en les espècies de flora exòtica sobre les que més s'ha treballat en 2017.

Espècie	Nombre de jornals
<i>Arundo donax</i>	196
<i>Cylindropuntia pallida</i>	193
<i>Carpobrotus edulis</i>	154
<i>Ailanthus altissima</i>	149
<i>Robinia pseudacacia</i>	53
<i>Ludwigia glandiflora</i>	45
<i>Acacia cyclops</i>	40
<i>Agave americana</i>	39
<i>Yucca sp.</i>	3

Figura 12. A l'esquerra, treballs de control de *Carpobrotus edulis* al Saler (València). A la dreta, treballs d'eliminació d'*Arundo donax* amb cobriment de plàstic i fumigació de marges al barranc de les Penyes (Altea).

Control de fauna exòtica

Pel que fa al control de fauna exòtica, al llarg de 2017 s'ha treballat sobre un total de 12 espècies. A continuació es mostra una taula amb totes les espècies sobre les quals s'ha actuat i els jornals que s'han invertit en cadascuna:

Taula 9. Inversió de jornals en cadascuna de les espècies de exòtica sobre les quals s'ha treballat en 2017.

Espècie	Nombre de jornals
<i>Trachemys scripta</i>	228,8
<i>Procambarus clarkii</i>	11,3
<i>Cyprinus carpio</i>	4,2
<i>Corbicula fluminea</i>	4
<i>Micropterus salmoides</i>	3,4
<i>Callinectes sapidus</i>	2
<i>Gambusia holbrooki</i>	2
<i>Carassius auratus</i>	1,9
<i>Graptemys kohnii</i>	0,5
<i>Pseudemys nelsoni</i>	0,5
<i>Trachemys emolli</i>	0,4
<i>Lepomis gibbosus</i>	0,2

Cal destacar que en els 228,8 jornals invertits en 2017 per al control de tortuga de Florida (*Trachemys scripta*) en les províncies de València i Castelló s'han capturat un total de 1.939 exemplars.

Plantacions

Durant el 2017 les brigades Natura 2000 han plantat un total de 7.266 plantes corresponents a 11 espècies. A continuació es mostra una taula amb totes les espècies que s'han plantat i el nombre d'exemplars de cadascuna.

Taula 10. Espècies i nombre d'exemplars plantats per les brigades Natura 2000 durant el 2017.

Espècie	Nombre d'exemplars
<i>Teucrium lepicephalum</i>	395
<i>Quercus pyrenaica</i>	172
<i>Laurus nobilis</i>	155
<i>Cotoneaster granatensis</i>	60
<i>Medicago citrina</i>	55
<i>Helianthemum caput-felis</i>	17
<i>Ephedra fragilis</i>	11
<i>Pistacia lentiscus</i>	6
<i>Rhamnus lycioides subsp. lycioides</i>	6
<i>Chamaerops humilis</i>	6
<i>Silene hifacensis</i>	2

Censos de flora i captures de fauna autòctona

La realització de censos de flora per part de les brigades Natura 2000 constitueix un treball puntual que es realitza tan sols quan es requereix una ajuda addicional. Durant 2017 les brigades han col·laborat en el cens de 8 espècies.

Taula 11. Espècies de flora en el cens de les quals han col·laborat les brigades Natura 2000 en 2017.

Espècie	Nombre d'exemplars censats
<i>Helianthemum caput-felis</i>	12.555
<i>Leucojum valentinum</i>	329
<i>Euonymus latifolius</i>	133
<i>Odontites kaliformis</i>	77
<i>Silene cambessedesii</i>	45
<i>Clematis cirrhosa</i>	35
<i>Phyllitis scolopendrium</i>	13
<i>Silene hifacensis</i>	2

Per altra banda, durant el trampeig que realitzen les brigades es capturen algunes espècies de fauna autòctona que són anotades en els partets diaris i són comunicades als tècnics que en fan el seguiment. En la taula següent s'especifiquen tant les espècies com el nombre d'exemplars capturats:

Taula 12. Espècies de fauna autòctona capturades en 2017.

Espècie	Nombre d'exemplars
<i>Pleurodeles waltl</i>	4
<i>Bufo calamita</i>	3
<i>Chalcides ocellatus</i>	2
<i>Larus audouinii</i>	200 (anellament)
<i>Emys orbicularis</i>	19
<i>Mauremys leprosa</i>	1
<i>Aphanius iberus</i>	70
<i>Valencia hispanica</i>	6
<i>Anguilla anguilla</i>	8
<i>Austropotamobius pallipes</i>	17 alevins+42 juvenils+30 adults
<i>Mugil cephalus</i>	2
<i>Natrix maura</i>	1
<i>Palaemonetes zariquieyi</i>	56
<i>Pelophylax perezi</i>	1

Treballs singulars

Durant el 2017 s'han realitzat els següents treballs singulars:

Alacant:

Col·locació de proteccions físiques contra la predació d'arruí en espècies protegides o d'interés biogeogràfic a l'ombria d'Aitana. LIC Aitana, Serrella i Puig Campana.

Castelló:

Desbrossament selectiu per a la millora de l'hàbitat del corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*) al Prat de Cabanes-Torreblanca. LIC Prat de Cabanes-Torreblanca.

València:

- Treballs realitzats per a evitar l'efecte dels herbívors sobre la població de teix (*Taxus baccata*) del barranco de la Hoz (Puebla de San Miguel). LIC Puebla de San Miguel.
- Creació d'espais per a afavorir el creixement de l'espècie *Riella helicophylla* a la llacuna de Rampete (Sagunt). ZEC Marjal dels Moros.

Figura 13. A l'esquerra, col·locació de protectors a exemplars de teix (*Taxus baccata*) al barranco de la Hoz (Puebla de San Miguel). A la dreta, instal·lació de tanques d'exclusió per a l'arruí a l'ombria d'Aitana (Benifato).

Altres treballs

Durant el 2017 s'han realitzat altres treballs que es poden resumir en la llista següent:

- Segellat de pèrdues d'aigua en abeurador amb presència d'ofegabous (*Pleurodeles waltl*) i manteniment de basses.
- Retirada d'accessos decantadors de sistema de reg amb presència d'amfibis.
- Plantació d'espècies estructurals per a afavorir l'espècie *Tudorella mauritanica*.
- Neteja i alimentació en colomer barrera.
- Modificació del traçat de sender botànic.
- Col·locació de cartells de prohibició de l'escalada.
- Instal·lació de sistema antiofegament.
- Instal·lació de tanques i cartelleria per a corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*).
- Muntatge de hacking per a xoriguer menut (*Falco naumanni*).
- Revisió de perillositat i detecció d'electrocucions de fauna en torres elèctriques.
- Desbrossament de vegetació per a crear illes de nidificació d'avifauna, per a afavorir poblacions de fora protegida i per a crear accessos.
- Tala i poda per a control de vegetació.
- Manteniment de vivers.
- Col·locació de protectors metàl·lics a plantació de *Cotoneaster granatensis*.
- Treballs de col·laboració amb brigades de parcs naturals i forestals.
- Manteniment de rocalla didàctica.
- Col·laboració en el repicat de planta en el viver de l'Hontanar.
- Dispersió d'excrements d'ovella en parcel·les experimentals per a afavorir la població d'alosa de Dupont (*Chersophilus dupontii*).
- Construcció de bassa per a amfibis.
- Restauració de murs de pedra seca.

Figura 14. A. Muntatge de nius per a xoriguer menut (*Falco naumanni*) a la finca el Bubo (Salinas). B. Restauració del forn del Ginebre a la MRF Carrascal del Mas del Peraire (La Pobla de Benifassà). C. Instal·lació de sistema antiofegament en una bassa (La Vall d'Uixó). D. Reparació de tanques per al corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*) (Oliva).

Servei de Vida Silvestre

Març, 2018